

การเชื่อมโยงภาษา: ทางเลือกเพื่อการสอนอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์

Translanguaging: An alternative approach to teaching Thai reading for ethnic group students

ฐิติพร ไชแสง^{1,*}, วิเชียร ธำรงโสทธิสกุล²,
อังคณา อ่อนธานี² และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ²
Thitiporn Khaisaeng^{1,*}, Wichian Thamrongsotthisakul²,
Angkana Onthanee² and Jakkrit Juntakun²

รับบทความ 13 ตุลาคม 2562 แก้ไข 12 ธันวาคม 2562
ตอบรับ 23 ธันวาคม 2562

Received 13 October 2019 Revised 12 December 2019
Accepted 23 December 2019

บทคัดย่อ

ในสภาพสังคมปัจจุบัน โรงเรียนตามพื้นที่ชายขอบ หรือโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร จะมีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์เป็นจำนวนมากที่เข้ามาเรียน จึงเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนของครูที่ต้องทำการสอนนักเรียนที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ในห้องเรียน ทั้งยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่ยอมมาโรงเรียน เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกับครูและเพื่อน ๆ ได้ ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทย ที่เป็นภาษามาตรฐานสำหรับใช้ในการเรียนรู้ได้ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่รู้ภาษาของนักเรียน รวมทั้งวัฒนธรรมท้องถิ่นของนักเรียน จึงสอนเพียงภาษาไทยเพียงภาษาเดียว ซึ่งยากต่อการเข้าใจและการสื่อสารต่อกันระหว่างครูและนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง การเชื่อมโยงภาษาจึงเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับครูที่สอนในห้องเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ อันจะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางการนำทฤษฎีนี้สู่ปฏิบัติการสอนในห้องเรียน เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์นี้ได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การเชื่อมโยงภาษา, การสอนอ่านภาษาไทย, นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก 65000

Ph.D. Student in Curriculum and Instruction, Naresuan University, Phitsanulok 65000 Thailand

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก 65000

Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000 Thailand

*Corresponding author, e-mail: maewkhaisaeng@gmail.com

ABSTRACT

In today's society, schools in the border areas or the remote areas have a large number of ethnic students who come to study. Therefore, there is a problem about the teaching and learning management of teachers who have to teach students with multiethnic backgrounds in the classroom. It's also one of the reasons why students would not like to come to school since they are unable to communicate with teachers and their friends and unable to read and write Thai which is a standard language for use in learning. Moreover, most teachers do not know the languages and local cultures of these students, so Thai language is only used for teaching in the classroom which is extremely difficult for both teachers and students to understand and to communicate with each other, Language transfer, therefore is an alternative for teachers to teach ethnic students in the classroom. This will give teachers a better understanding of ways to put this theory into practice in the classroom in order to reduce inequality in education. It is also a guideline for teachers to improve learning in Thai reading for this ethnic group students.

Keywords: Translanguaging, Thai reading teaching, Ethnic group students

บทนำ

สังคมประเทศไทยในปัจจุบัน มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ปรากฏชัดเจนและซับซ้อนมากขึ้น ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ที่มีมาตั้งแต่เดิมของไทย เพิ่มทวีคูณมากขึ้นเนื่องมาจากการอพยพหลังไหลเข้ามาของแรงงานต่างชาติ ดังนั้น เราจะอยู่ร่วมกันอย่างไรท่ามกลางความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมเช่นนี้ และรัฐมีนโยบายอย่างไรในยุคที่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ไม่ใช่ว่าถูกเน้นย้ำและให้ความสำคัญมากขึ้นเช่นนี้ อีกทั้งภาษาของเด็ก มักเป็นภาษาที่ใช้ในชุมชนท้องถิ่น แตกต่างจากภาษาของโรงเรียนซึ่งใช้ภาษาไทยมาตรฐาน เนื้อหาในการเรียนการสอนมักจะเน้นภาษาไทยและวัฒนธรรมความเชื่อแบบไทยและละทิ้งภาษาท้องถิ่นของตน ในขณะที่หลายคนก็ยังปัญหาไม่เข้าใจภาษาไทยในสิ่งที่ครูสอนอย่างชัดเจน ไม่สนุกในการไปโรงเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ดังนั้นนโยบายทางภาษาและการศึกษาที่ส่งเสริมการใช้ภาษาท้องถิ่นในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยการสอนเป็นรายวิชาหรือใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนร่วมกับภาษาไทยตามบริบทพื้นที่ที่เหมาะสมจึงมีความจำเป็น (ฐิติมดี อาพัทธมานนท์, 2561, น. 4-5)

สภาพสังคมปัจจุบันได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนในห้องเรียนโดยเฉพาะในห้องเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ อันสืบเนื่องมาจากครูไม่สามารถสื่อสารกับนักเรียนได้ อีกทั้งครูไม่มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์นี้ จึงไม่สามารถเข้าใจภาษาถิ่นและวัฒนธรรมของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ จึงเป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการสอนอ่านภาษาไทย เพราะการสอนอ่านภาษาไทย เป็นทักษะพื้นฐานแรกที่ครูควรสอนให้กับนักเรียนกลุ่มนี้ หากนักเรียนอ่านไม่ได้ หรืออ่านไม่คล่อง จะส่งผลต่อการเรียนรู้ รวมไปถึงการประกอบอาชีพ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาเรียนในสถานศึกษา ที่ยังพูดภาษาแม่ในการสื่อสาร ส่วนหนึ่งจึงไม่สามารถสื่อสารกับครูผู้สอนได้ ทำให้ไม่อยากมาโรงเรียน จึงส่งผลกระทบต่ออาการอ่านการเขียนของนักเรียน และปัญหาที่ตามมาคือทำให้เกิดปัญหาผลสัมฤทธิ์การศึกษาตกต่ำ และปัญหาเด็กออกกลางคัน ดังนั้น ครูที่เป็นทรัพยากรสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งหากครูไม่สามารถเข้าใจถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียน ไม่เข้าใจพื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักเรียนกลุ่มนี้ ก็จะไม่

ส่งผลต่อการสอนของครูที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจได้ (องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, 2560, น. 6-7)

ทฤษฎีสอนแบบการเชื่อมอินภาษา เป็นแนวทางการสอนแนวทางหนึ่งที่สนับสนุนให้นักเรียนที่เป็นนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กระตุ้นตัวเองให้มีความเข้าใจในการเรียนภาษาเป้าหมาย นั่นคือ ภาษาไทย รวมทั้งเนื้อหาและหนังสือที่ใช้ในการเรียนภาษาเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถทางภาษาของพวกเขาในบริบททางวิชาการได้ และยังทำให้นักเรียนกลุ่ม ชาติพันธุ์มีพื้นที่ในการใช้ความสามารถทางภาษาไทยรวมถึงการเรียนรู้ของพวกเขา ทั้งยังช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการเข้าสังคมกับนักเรียนคนอื่น ๆ นอกจากนี้ การสอนในลักษณะการเชื่อมอินภาษายังช่วยให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ได้แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของพวกเขาทางด้านภาษาในชั้นเรียนด้วย กล่าวคือ การเรียนการสอนแบบการเชื่อมอินภาษา ให้ความสำคัญใน 2 ระดับคือ 1) ระดับสังคม เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้มาจากครอบครัวที่อาจจะมาจากภาษาแม่ (ภาษาแรกที่แตกต่างกัน) ดังนั้นจึงควรต้องพัฒนาทางด้านสังคมของนักเรียนก่อน เพราะนักเรียนหลากหลายชาติพันธุ์นี้ ต้องมาเรียนร่วมกันในชั้นเรียนเดียวกัน และ 2) ระดับมุมมองทางการเรียนการสอน โดยจะต้องพัฒนาและออกแบบบทเรียนและแบบฝึกหัดต่าง ๆ ให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ในภาษาไทยที่กำลังเรียนอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนนั้นจะต้องดึงเอาความรู้ความสามารถทางภาษาแม่ของนักเรียนแต่ละคนเข้ามาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนกลุ่มนี้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของพวกเขาได้อย่างเต็มที่

การเชื่อมอินภาษากับการสอนอ่านภาษาไทย

ครูผู้สอนที่สนใจนำทฤษฎีเกี่ยวกับการเชื่อมอินภาษา มาใช้ในชั้นเรียนเพื่อสอนอ่านภาษาไทยนั้น จะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของวิธีคิดและวิธีดำเนินการสอนนักเรียนที่สามารถใช้ได้สองภาษา เนื่องจากเมื่อนักเรียนเหล่านี้มารวมกันอยู่ในชั้นเรียนเดียวกันแล้ว ก็จะทำให้เกิด

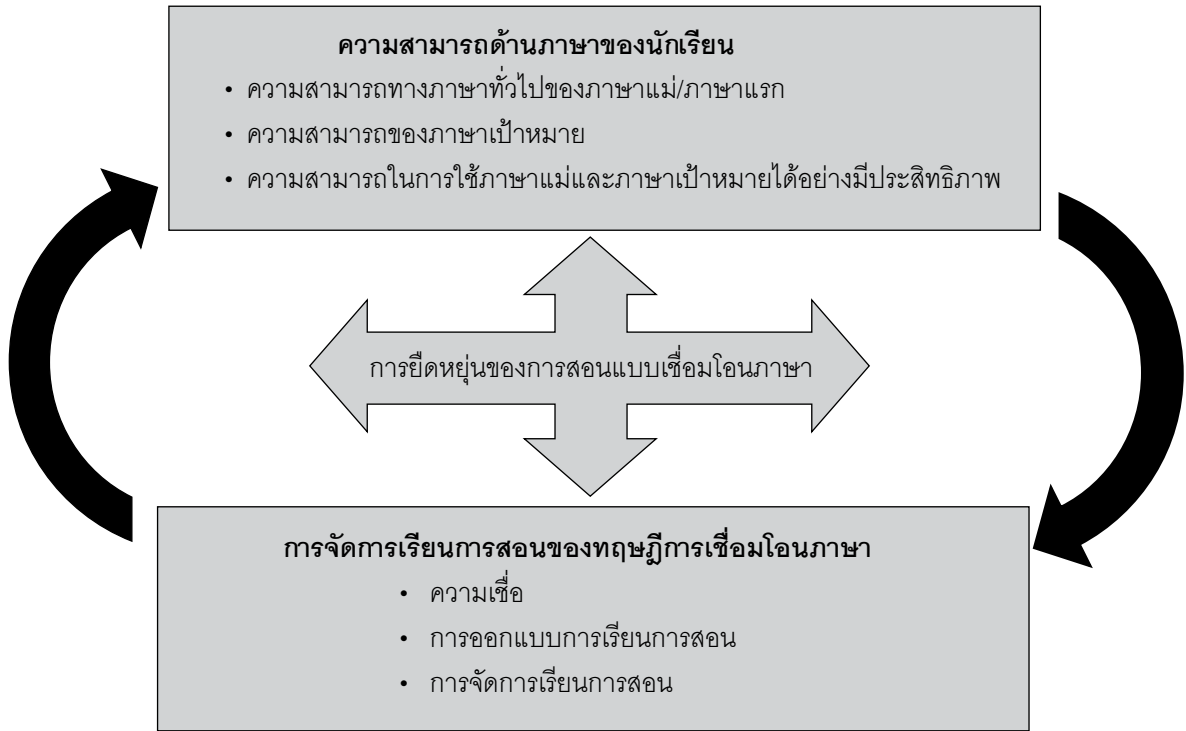
ความหลากหลายเป็นอย่างมาก ซึ่งโดยการสอนในแบบดั้งเดิมนั้นก็จะเน้นการสอนภาษาเป้าหมายเป็นหลัก เช่น ภาษาไทย จึงทำให้การสอนในแบบดั้งเดิมนั้นเลยความสามารถทางด้านภาษาอื่น ๆ ที่เป็นภาษาแม่ของพวกเขา ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้สามารถพูดหรือใช้ได้ แต่สำหรับการสอนภาษาโดยการเชื่อมอินนั้น จะเป็นวิธีการสอนภาษาเป้าหมาย ที่จะดึงความสามารถในภาษาแม่ของนักเรียนแต่ละคน เข้ามาร่วมในกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อภาษาเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้น ก่อนที่คุณครูจะนำทฤษฎีการเชื่อมอินภาษา มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องเรียนรู้องค์ประกอบหลัก 3 ส่วนของการเชื่อมอินภาษาเสียก่อน (García, Johnson and Seltzer, 2017, p.11) อันได้แก่

1. ความเชื่อในหลักการ ก่อนที่จะเริ่มใช้การเรียนการสอนตามทฤษฎีการเชื่อมอินภาษา ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนวิธีคิดก่อน โดยที่ต้องเชื่อว่าหลักการการเชื่อมอินภาษาที่สามารถพัฒนาการสอนได้จริง อันจะทำให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์นี้ มีความรู้ความสามารถทางภาษาที่หลากหลาย ทั้งภาษาแรกของเขาและภาษาเป้าหมายที่กำลังเรียนอยู่ ถือว่าเป็นขั้นตอนแรกที่ทำให้ได้ง่าย แต่มีประสิทธิภาพสูง

2. การออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้เนื้อหาวิธีการ บทเรียน กิจกรรม รวมถึง การประเมินต่าง ๆ ในชั้นเรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มนี้ เพื่อที่จะได้พัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษาและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดการเรียนการสอน ทฤษฎีการเชื่อมอินภาษานี้จะเอ่ยถึง การเคลื่อนที่หรือการเคลื่อนไหว (Movement) โดยให้ความสำคัญกับเรื่องของ moment-by-moment ซึ่งก็คือ ในระหว่างที่ดำเนินการเรียนการสอนนั้น ต้องมีการประยุกต์และปรับเปลี่ยน ในเรื่องของกิจกรรม ต่าง ๆ ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและสภาพการเรียนรู้ตาม ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน โดยครูผู้สอนสามารถสอนนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์อ่านภาษาไทยได้ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการเชื่อมอินภาษา ได้ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดทฤษฎีของการเชื่อมโยงภาษา

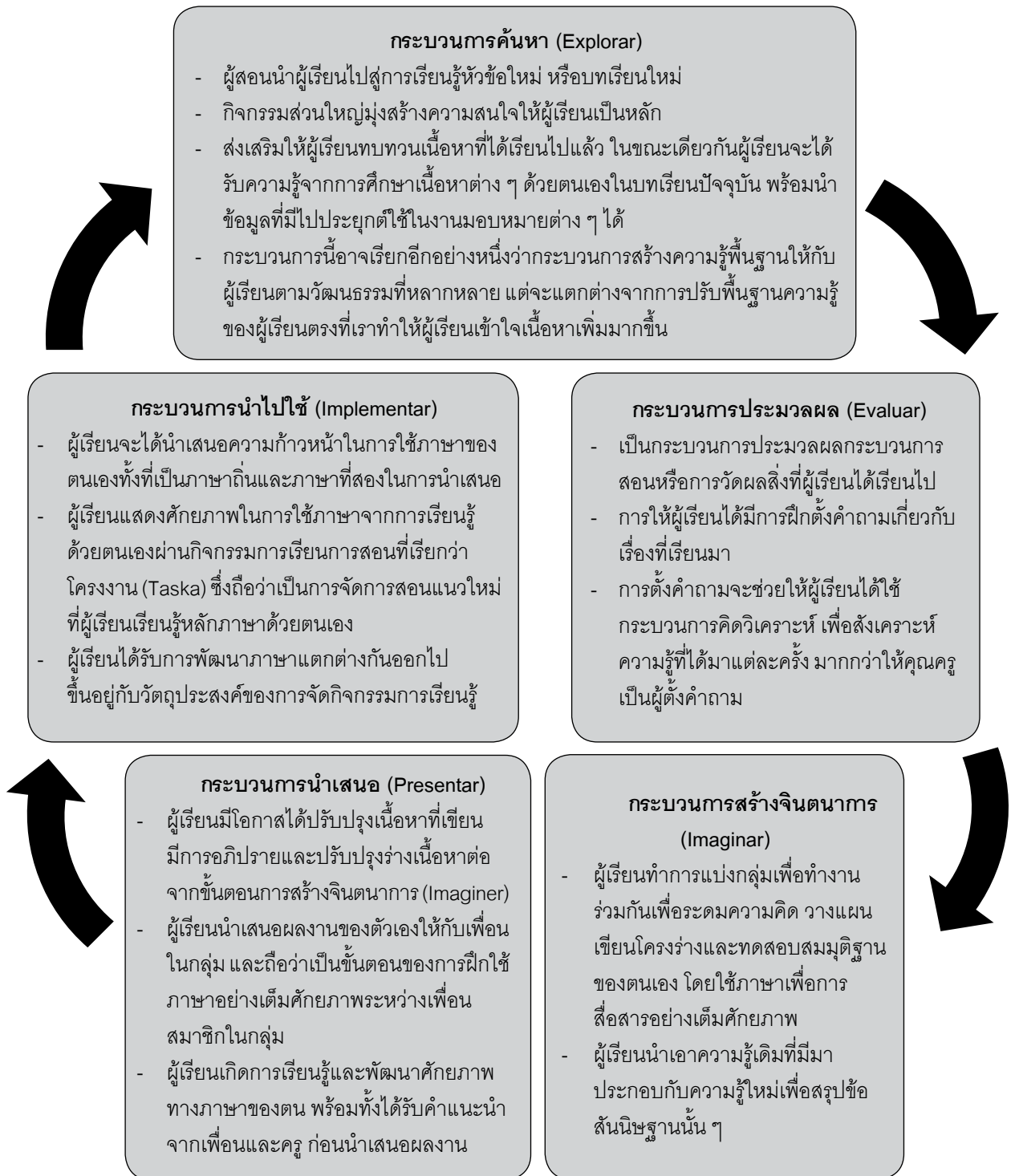
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของทฤษฎีเชื่อมโยงภาษา

ที่มา (Garcia, Johnson and seltzer, 2017, p. 25)

จากภาพที่ 1 เป็นการแสดงให้เห็นกรอบแนวคิดของทฤษฎีการเชื่อมโยงภาษา ซึ่งนำมาใช้ในชั้นเรียนการไหลลื่นหรือการเคลื่อนที่ (The translanguaging corriente) ของการสอนแบบการเชื่อมโยงภาษาจะมีการประยุกต์ ยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับ 2 องค์ประกอบหลักที่จะเกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอนแบบนี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถทางด้านภาษาของนักเรียนที่ใช้สองภาษา ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถทางภาษาทั่วไปของภาษาแม่/ภาษาแรก ความสามารถของภาษาเป้าหมาย และ

ความสามารถในการที่จะสลับการใช้ภาษาแรกและภาษาเป้าหมายได้อย่างเป็นธรรมชาติและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นอัตโนมัติ สำหรับองค์ประกอบที่ 2 คือ การจัดการเรียนการสอนตามการ เชื่อมโยงภาษาของครูผู้สอน ซึ่งก็จะประกอบไปด้วยความเชื่อ (Stance) ว่านักเรียนที่พูดได้ 2 ภาษา มีความสามารถทางภาษาที่หลากหลาย การออกแบบการเรียนการสอน (Design) จึงต้องให้เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มนี้ และการจัดการเรียนการสอน (Shifts) ที่ต้องมีการประยุกต์และปรับเปลี่ยนตลอดเวลา

แนวทางการสอนอ่านภาษาไทยให้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ตามทฤษฎีเชื่อมอินภาษา

ภาพที่ 2 แนวทางการสอนอ่านภาษาไทยให้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ตามทฤษฎีเชื่อมอินภาษา
ที่มา (Garcia, Johnson and seltzer, 2017, p. 74)

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเชื่อมโยงภาษาใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเริ่มจากกระบวนการค้นหา (Explorar) ประมวลผล (Evaluar) การสร้างจินตนาการ (Imaginar) การนำเสนอ (Presentar) และขั้นการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (Implementar) ซึ่งมีรายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้ (Garcia , Johnson and seltzer, 2017, pp. 75-77)

1. กระบวนการค้นหา (Explorar) กระบวนการนี้ ผู้สอนจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้หัวข้อใหม่หรือบทเรียนใหม่ กิจกรรมส่วนใหญ่มุ่งสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเป็นหลัก กระบวนการนี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนทบทวนเนื้อหาที่ได้อ่านไปแล้ว ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการศึกษาเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเองในบทเรียนปัจจุบัน พร้อมนำข้อมูลที่มีไปประยุกต์ใช้ในงานมอบหมายต่าง ๆ ได้ กระบวนการค้นหานี้ อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กระบวนการสร้างความรู้พื้นฐานให้กับผู้เรียนตามวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่จะแตกต่างจากการปรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนตรงที่เราทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น

2. กระบวนการประมวลผล (Evaluar) การประมวลผลกระบวนการสอนหรือการวัดผล หมายถึงสิ่งที่เราเรียนไป เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องใด ๆ แล้ว ผู้เรียนควรมีโอกาสนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้ เช่น ทำแบบฝึกหัด หรือฝึกตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมา อาจเป็นการตั้งคำถามเพื่อตอบคำถามตัวเองก็ได้ เช่น ผู้เรียนจะนำข้อมูลที่ได้อ่านไปใช้ในอนาคตได้อย่างไร การให้ผู้เรียนตั้งคำถามตัวเองนั้น ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ความรู้ที่ได้ในแต่ละครั้ง มากกว่าอาจารย์จะเป็นผู้ตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ

3. กระบวนการสร้างจินตนาการ (Imaginar) ในกระบวนการที่ 3 นี้ ผู้เรียนจะได้แบ่งกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันเพื่อระดมความคิด วางแผน เขียนโครงร่าง และทดสอบสมมุติฐานของตนเอง โดยใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างเต็มศักยภาพ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะนำเอาความรู้ที่มีมาประกอบกับความรู้ใหม่เพื่อสรุปข้อสันนิษฐานนั้น ๆ

4. กระบวนการนำเสนอ (Presentar) ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนมีโอกาสได้ปรับปรุงเนื้อหาที่เขียน มีการอภิปราย และ

ปรับปรุงร่างเนื้อหาต่อจากขั้นตอนการสร้างจินตนาการ (Imaginar) และนำเสนอผลงานของตนเองให้กับเพื่อนในกลุ่ม และถือว่าเป็นขั้นตอนของการฝึกใช้ภาษาอย่างเต็มศักยภาพระหว่างเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ในกระบวนการนี้ ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาของตนเองกับเพื่อนสมาชิก ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพทางภาษาของตน ยิ่งไปกว่านั้นผู้เรียนได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและครู ก่อนนำเสนอผลงานในชั้น การสอน และประเมินการทำงานของตนเอง และประเมินการนำเสนอตามความเป็นจริง ตามศักยภาพ ความสามารถที่แสดงออกมา

5. กระบวนการนำไปใช้ (Implementar) ขั้นนี้ ผู้เรียนจะได้นำเสนอ ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาของตนเองทั้งที่เป็นภาษาถิ่นและภาษาเป้าหมายในการนำเสนอ เพื่อแสดงศักยภาพในการใช้ภาษาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เรียกว่า ภาระงาน (Tasks) ซึ่งถือว่าการจัดการสอนแนวใหม่ที่ผู้เรียนเรียนรู้หลักภาษาด้วยตัวเอง

สรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเชื่อมโยงภาษาประกอบด้วย กระบวนการ 5 ขั้นตอน โดยเริ่มต้นจาก 1) กระบวนการค้นหา ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้เนื้อหาใหม่ 2) กระบวนการประมวลผล 3) กระบวนการสร้างจินตนาการ 4) กระบวนการนำเสนอ และ 5) กระบวนการนำไปใช้ ตัวอย่างแนวทางการสอนอ่านภาษาไทยให้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ตามทฤษฎีเชื่อมโยงภาษา ตามขั้นตอนดังนี้ (Creese and Blackledge, 2010, pp. 45-46)

ครูพากเพียร เก่งการดี เป็นครูประจำชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ในห้องเรียนมีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์มุเซอเรียนร่วมอยู่ด้วย ครูพากเพียรจึงได้ออกแบบการสอนนักเรียนของเขาตามทฤษฎี การเชื่อมโยงภาษา ดังนี้

ครูพากเพียรให้นักเรียนอ่านนิทานจากหนังสือนิทานที่เป็นภาษาไทย และภาษาถิ่น (มุเซอ) หลังจากนั้น ครูให้นักเรียนที่เป็นนักเรียนชาติพันธุ์ แปลเป็นภาษาไทยให้เพื่อน ๆ ฟัง

ผู้เรียนแต่ละคนตั้งคำถามจากนิทานที่ได้อ่าน
แบ่งกลุ่มนักเรียน โดยในแต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียน
ที่พูดภาษาไทย และนักเรียนที่พูดได้สองภาษา ร่วมกัน
วิเคราะห์เนื้อหาที่ดูจากนิทาน โดยแลกเปลี่ยนคำถามกัน
ให้มีทั้งคำถามที่เป็นภาษาไทยและภาษาถิ่นควบคู่กัน
(ครูสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนแต่ละกลุ่ม)

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหา
ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาถิ่น และกิจกรรมแลกเปลี่ยน
การเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม จากการตั้งคำถาม

มอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแต่ง
นิทานสั้น ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาถิ่น เกี่ยวกับ “โรงเรียน
ของเรา”

แนวทางการวัดและประเมินผลตามทฤษฎี

การเชื่อมโยงภาษา

การประเมินการสอนอ่านภาษาไทย โดยใช้ทฤษฎี
การเชื่อมโยงภาษา จะเป็นการวัดและประเมินผลตาม
สภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 หมวด 12 ว่าด้วยการวัดและประเมินผล
การเรียนรู้ ซึ่งทำให้ครูผู้สอนสามารถติดตามการพัฒนา
ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนแบบพลวัตได้
(Dynamic translanguaging progression) และครูผู้สอน
ควรติดตามประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
และสามารถให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพ
ทางภาษาของตนเองให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้นได้ โดยมีหลักการ
สร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลตามการเชื่อมโยงภาษานั้น
มี 4 ประการ (Celic and Seltzer, 2013, p. 97) ดังนี้

1. วัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย ซึ่งอาจ
รวมถึงการวัดผลจากครอบครัวของผู้เรียน การประเมิน
ตนเอง และการวัดผลจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนของผู้เรียน
โดยการวัดผลและประเมินผลตามทฤษฎีการเชื่อมโยง
ภาษา จะวัดผลแบบบูรณาการทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน
ร่วมกัน ซึ่งการวัดผลนั้นจะมุ่งประเด็นไปที่ความสามารถ
ของผู้เรียนในการใช้ภาษาในการทำงานที่มอบหมายแต่ละ
ชิ้นให้สำเร็จและถูกต้อง

2. วัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
ผ่านงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล

3. ควรเน้นการวัดในสิ่งที่ผู้เรียนรู้และสามารถทำได้
โดยวัดผลตามสภาพจริงจากงานมอบหมายแต่ละชิ้น

4. ควรวัดผลแยกแยะระหว่างหลักภาษาทั่วไปและ
ความสามารถในการใช้ภาษาเฉพาะภาษา

สรุปได้ว่า การสอนอ่านภาษาไทยตามทฤษฎีการ
เชื่อมโยงภาษาส่งผลดีต่อนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กล่าวคือ

1. นักเรียนสามารถอ่านภาษาไทยได้ดีขึ้นโดยเริ่ม
อ่านจากภาษาถิ่นของตนเอง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามการ
เชื่อมโยงภาษา ทำให้ห้องเรียนที่มีหลากหลายชาติพันธุ์
ได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมอื่นจากเพื่อนในห้องเรียน
เดียวกัน

3. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น ทำให้สนุก
ต่อการเรียน อยากมาโรงเรียนมากขึ้น เพราะสามารถใช้
ภาษาไทยในการสื่อสารกับครูและเพื่อนในห้องได้ อีกทั้ง
ยังมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างไม่เคอะเขิน

ข้อเสนอแนะ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้อ่านคงเข้าใจถึงสภาพ
ปัญหาและการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอนนักเรียน
ในห้องเรียนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ หากครูผู้สอนใช้วิธีเดียว
ภาษาเดียวในการจัด การเรียนการสอน ครูไม่มีการพัฒนา
ตนเอง ไม่ศึกษาวิเคราะห์ถึงพื้นฐานนักเรียน จะส่งผลที่
ตามมาอย่างไรบ้าง ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้กับบุคคล
และหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์ ซึ่งถือว่าเป็นครูของครู เป็นผู้ให้
คำแนะนำ ช่วยเหลือครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอน
ของครู ศึกษานิเทศก์จึงควรมีการพัฒนาตนเอง และทำการ
ศึกษาทฤษฎีการเชื่อมโยงภาษาอย่างจริงจัง เพื่อนำความรู้
ไปให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ หรือนิเทศการสอนได้

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้มีการพัฒนาตนเอง มีการนิเทศภายใน โดยเข้าไปสังเกตการสอนของครู ดังนั้น ตัวผู้บริหารเองจึงควรมีการศึกษาหลักการ หรือแนวทางรวมทั้งการจัดการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเชื่อมโยงภาษาให้ชัดเจน

3. ครูผู้สอน ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ครูผู้สอนไม่ว่าจะสอนสาระการเรียนรู้ใดก็ตาม ควรมีการพัฒนาตนเอง อีกทั้งควรศึกษาวัฒนธรรมของผู้เรียน หรือการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานผู้เรียน การนำทฤษฎีการเชื่อมโยงภาษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรศึกษาให้เข้าใจและนำมาใช้อย่างจริงจัง อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในห้องเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ อย่างมีประสิทธิภาพ

4. หน่วยงานทางการศึกษา ตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ จนมาถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน หรือกำหนดนโยบายในการนำทฤษฎีการเชื่อมโยงภาษามาใช้ เพื่อเป็นแนวทางการสอนอ่านภาษาไทยให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่มีนักเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการนำทฤษฎีการเชื่อมโยงภาษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทสรุป

จากนโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่ยังมีลักษณะการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่นำภาษาไทยเข้ามาในการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ โดยไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างแท้จริง จึงเป็นปัญหาต่อครูผู้สอนในการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้น เมื่อเราตัดสินใจมีอาชีพเป็นครูแล้ว เราจะต้องศึกษาวัฒนธรรมของตัวผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพื่อให้เด็กเข้าใจและรักวัฒนธรรมตัวเอง เราก็ควรศึกษา รักและเข้าใจในวัฒนธรรมของนักเรียนที่เป็น

กลุ่มชาติพันธุ์นี้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นชาตินิยมให้กับนักเรียนกลุ่มนี้ และมุ่งเน้นผู้เรียนในเรื่องประสบความสำเร็จในชีวิต ต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงขึ้น ตามที่โรงเรียนหรือครูคาดหวัง การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนทั้งในด้านภาษาและวัฒนธรรมของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์นี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการเรียนรู้และการสื่อสารภาษาไทยหรือภาษาที่สองกับคุณครูและเพื่อน ๆ ได้อย่างถูกต้องถูกความหมาย อีกทั้งสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติมดี อาพัทธนานนท์. (2561). *โรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม: นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2560). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ ภาษา ชาติพันธุ์ และการจัดการศึกษา*. บัดดาเน่: อีควาน มีเดีย แอนด์ ดีไซน์.
- Celic, C. & Seltzer, K. (2013). *Translanguaging: A Cuny-nysieb Guide for Educators*. The Graduate Center. New York: The City University.
- Creese, A. & Blackledge, A. (2010). Translanguaging in the Bilingual Classroom: A Pedagogy for Learning and Teaching?. *Modern Language Journal*, 94(1), pp. 45-46.
- Garcia, O., Johnson, S.I. & Seltzer, K. (2017). The translanguaging classroom: leveraging student bilingualism for learning. *Language and Education*, 31(6), pp. 590-594.